

NASZ SYN

Marek Pruchniewski Marek Wortman

„ A jak nam się urodzi
ten chłopiec to mu powiem:
tu jest światło tu ciemność
tu jest prawda tu fałsz
tu strona lewa tu prawa

I będzie żył w jasności.”

Tadeusz Różewicz: Gałązka oliwna

Osoby: MATKA
OJCIEC
SYN
IZA
WANDA

1.

Wchodzi Matka. Stawia na stole trojaki z obiadem.

OJCIEC

Wreszcie...

Michał, obiad przyszedł.

MATKA

A żebyś wiedział.

Głos Syna zza drzwi.

SYN

Zaraz.

OJCIEC

Co garkuchnia dzisiaj daje?

MATKA

Szkolna stołówka nie garkuchnia.

Trzeba podgrzać.

Nóg nie czuję.

OJCIEC

Znowu pomidorowa?

MATKA

Na drugie jest mielony.

Wchodzi Syn. Nalewa wodę do miski. Stawia miskę na podłodze.

SYN

Najpierw wymocz .

Matka zdejmuje buty i podkolanówki.

MATKA

Co tu masz?

SYN

Gdzie?

MATKA

Tu na czole.

SYN

Drażnięcie.

MATKA

Co się stało?

SYN
Nic.

MATKA
Przecież widzę.
Co się stało?

OJCIEC
Stale to samo.
Przyszli i chcieli procent od każdej cegły...

MATKA
No i co?

OJCIEC
Nic.
Michał ich pogonił.

MATKA
Co wy mi opowiadacie?

SYN
Idę.

MATKA
Poczekaj, zaraz podgrzeję.

SYN
Spieszę się.

MATKA
Ale...

SYN
Zjem jak wrócę.

Syn wychodzi.

MATKA
Mów jak było.

OJCIEC
Mówię.
Michał wziął największą lagę i zaczął machać jak szalony...

MATKA
No i...

OJCIEC

Pogonił im kota.

MATKA
Mów prawdę.

OJCIEC
Naprawdę ich pogonił.
Podkulili kity i pojechali.

MATKA
Michał?

OJCIEC
Michał.
Co tak patrzysz?

MATKA
I co teraz?

OJCIEC
A co ma być?

MATKA
Pewnie znowu przyjdą.

OJCIEC
Niech tylko spróbują.

MATKA
A jak spróbują?

OJCIEC
To będziemy się bronić.

2.

Noc. Matka nagle siada na tapczanie.

MATKA
Śpisz?
Wiem, że nie śpisz.

OJCIEC
Bo mi nie dajesz.
Wiercisz się i wiercisz.
Śpij.

MATKA
Jak mam spać...

OJCIEC
Normalnie na boku.

MATKA
Śmieję się... śmieję.

OJCIEC
Ja całe życie śpię na boku.

MATKA
Nie wrócił.
Jak nie wraca, to nie mogę zasnąć.

OJCIEC
Wrócił i dawno śpi.

MATKA
Gdyby wrócił to bym słyszała.

Matka idzie pod drzwi.

OJCIEC
Nie podsłuchuj.

MATKA
Nie podsłuchuję.

OJCIEC
Tylko co?

MATKA
Sprawdzam czy jest w domu.

OJCIEC
Daj mu żyć.

MATKA
O co ci chodzi?
Możesz spać to śpij.
Ja ci nie bronię.

OJCIEC
Pewnie został u niej.
Jest dorosły .
Nie zauważyłaś tego?

MATKA
Zauważyłam.

OJCIEC

To śpij.

MATKA

Wolałam jak pracował w zajezdni.

OJCIEC

Ale go zwolnili.

Pracujemy razem i jest dobrze.

MATKA

Dobrze...

Rozbieranie murów, szlifowanie cegieł.

I gangsterzy co was biją...

OJCIEC

Tylko to zostało.

Nic więcej.

MATKA

Widziałeś jego ręce?

Opuchnięte, poranione...

OJCIEC

A moje widziałaś?

MATKA

Zrogowaciałe.

OJCIEC

Nawet na tokarce takich nie miałem.

MATKA

Zawsze miałaś delikatne dłonie.

OJCIEC

Kiedy to było.

MATKA

Ciii...

OJCIEC

Co ciii?

Za ściany dobiega odgłos otwieranych drzwi.

MATKA

Wrócił.

Gdzie on był tak długo?

Która godzina?

OJCIEC

Późno.

Nie pamiętasz, kiedy ja od ciebie wychodziłem?

MATKA

Co mam nie pamiętać.

Matka kładzie się.

MATKA

Teraz zasnę.

Po chwili.

OJCIEC

Śpisz?

MATKA

Prawie.

OJCIEC

Wszystko mi się przypomniało.

Jak zostawałem u ciebie...

Jak się kochaliśmy. Pamiętasz?

MATKA

Pewnie, że pamiętam.

OJCIEC

Pięknie było..

MATKA

I jest.

Teraz śpimy.

Po chwili.

MATKA

Zdrowaś Mario, łaskiś pełna, Pan z Tobą,

błogosławionaś Ty między niewiastami i błogosławoiny owoc żywota twego,

Jezus.

...Święta Maryjo, Matko Boża, módl się za nami grzesznymi teraz i w godzinę śmierci naszej...

3.

Wchodzi Syn.

SYN

Cześć.

MATKA
Zaraz będzie śniadanie.

SYN
Nie jestem głodny.

MATKA
Zrobię kanapki.
Weźmiesz ze sobą.
Późno wczoraj wróciłeś...
Nie mogłam spać to słyszałam.
Wypij chociaż herbatę.

SYN
Spieszę się.

MATKA
Dokąd?

SYN
Mam pracę.

MATKA
Pracę?

SYN
Załapałem się w markecie.

MATKA
Naprawdę?
Masz umowę?

SYN
Jeszcze nie, ale...

MATKA
To co robisz?

SYN
Zbieram wózki z całego placu.

MATKA
No i...?

SYN
Potem idę na zaplecze...sortuję kartony.

MATKA

Kartony...

SYN

Kartony, kartony.

To się nazywa okres próbny.

Słysząc dźwięk karetki pogotowia.

MATKA

Znowu coś się stało. Gdzieś blisko.

SYN

Lecę.

MATKA

No leć.

SYN

Mamo...

MATKA

Co ?

SYN

Iza ...

MATKA

Co?

SYN

Jesteśmy razem.

MATKA

Przyjdź z nią kiedyś.

Co tak patrzysz?

Jestem ciekawa.

Przecież jej nie znam.

Zrobię coś dobrego.

SYN

Dobra.

To idę.

MATKA

Zostaw rzeczy do wyprania.

SYN

Nic nie mam...

MATKA

W tej koszuli chodzisz trzeci dzień.

SYN

Jest czysta.

MATKA

Zdejmuj...zdejmuj.

Co tak się chowasz?

SYN

Duży jestem. Nie zauważyłaś?

MATKA

Zauważyłam

Potem ona będzie ci prała.

Syn wkłada czystą koszulę.

SYN

Powiedziała, że jak wszystko urzędę to...

MATKA

Co....

SYN

Będzie ze mną.

MATKA

Jak będzie?

SYN

Normalnie.

Zamieszkamy razem...

MATKA

Gdzie?

SYN

Tutaj. U mnie.

MATKA

Kochacie się?

SYN

Mamo...

MATKA

To dobrze.

SYN

Lecę.

Całuje Matkę w policzek.

MATKA

Leć, leć.

Syn wychodzi.

MATKA

Michał..

Kanapki.

4.

Matka sama. Pukanie do drzwi.

MATKA

Proszę.

Otwarte.

Na progu, oparta o framugę siedzi skulona Wanda.

MATKA

Wanda ...

Boże... Co się stało?

Co ci jest?

Wstań.

Co się stało?

Matka prowadzi Wandę do stołu i sadza na krześle.

MATKA

Na litość boską co się stało?

WANDA

On...w nocy.

MATKA

No mów.

Kto?

WANDA

Stefan.

MATKA

Co mu jest?

WANDA

Leży tam.
W cukierni...
Teresa... on nie żyje!

MATKA
Co?!

WANDA
Nie żyje.
Boże...
Muszę do niego.

Wanda potyka się i osuwa na podłogę. Matka ją podnosi.

MATKA
Wanda...
Wanda!

WANDA
Muszę...

5.

Matka wrzuca rzeczy do pralki „Frانيا”. Wchodzi Ojciec.

OJCIEC
Wiesz?

MATKA
Wiem.
Wanda tu była.
Nie mogła wykrztusić słowa...Prawie zasłabła.
Zrozumiałam tylko, że ... umarł w nocy.

OJCIEC
Umarł...? Syreny nie słyszałaś?

MATKA
Powiedz wreszcie co się stało.

OJCIEC
Zabity.

MATKA
Rożek zabity?

OJCIEC
Nie rozumiesz co mówię.
Zabił go ktoś.

Wieczorem albo w nocy.

MATKA

Jak to zabity?

OJCIEC

Normalnie...na śmierć.

Głowa rozbita. Wszystko we krwi. Jedna miazga

MATKA

Ale...

Coś zginęło?

OJCIEC

Skąd mam wiedzieć?

MATKA

Boże...jedyny.

OJCIEC

Przestań.

Gdzie ty widzisz tego twojego Boga?

No gdzie ?

Bóg się wypiął na ten nasz kawałek świata.

MATKA

Nie mów tak.

OJCIEC

Co?

Nie jest tak?

Ktoś zobaczył przez okno nogi na podłodze.

Meble, ściany...wszystko we krwi.

Musiał się bronić.

Przyjechało pogotowie. Policja.

Ale co oni mogli?

Leżał tak pewnie całą noc.

Sam bez nikogo.

Po chwili.

OJCIEC

Znowu pierzesz?

MATKA

Nazbierało się.

Koszule twoje, Michała.

O, rękaw cały zaplamiony.

Klei się.

W co on go włożył?

Matka dotyka językiem plamy na rękawie.

OJCIEC
Co ty robisz?
Kobieto, opanuj się...

MATKA
Słodki.

OJCIEC
Jak brudne to pierz.
Wracam do cegieł.
Michał czeka na mnie.

MATKA
Jest w mieście. Znalazł jakąś pracę.

OJCIEC
Pracę...?
MATKA
W markecie. Nie mówił ci?

OJCIEC
Nie.
Naprawdę?
Ukochany Synek.

MATKA
Weź kanapki. Poszedł bez śniadania.
I wejdź do Wandy... powiedz , że...jakby czegoś potrzebowała,
jakiejś pomocy, albo...co.

Ojciec wychodzi.

MATKA
Boże.
Dobry Boże...

6.
Wchodzi Syn.

MATKA
Wiesz już?

SYN
Wiem.

MATKA

Tak spokojnie o tym mówisz?

SYN

Umarł to umarł.

MATKA

Nie umarł, ale ktoś go zabił.

SYN

Zabił?

MATKA

W nocy.

W cukierni.

Michał...

SYN

Co?

MATKA

Jak tak można?

Pójść do kogoś i zabić.

Zamordować?

Michał?

SYN

Skąd mam wiedzieć?

MATKA

Pamiętasz jak chodziłam tam z tobą, a Rożek dawał nam ciastka z losami...

SYN

Można było wygrać paczkę kokosanek, albo...rogala.

MATKA

Raz wygrałeś...

SYN

Idę, bo się spóźnię.

MATKA

Ledwie przyszedłeś.

Syn przebiera się.

SYN

Zaczynamy się urządzać.

Przecież ci mówiłem.

MATKA

Tak.
Zajrzyj do Wandy.

SYN
Lecę.

MATKA
Leć.

Matka nagle osuwa się na podłogę.

SYN
Co ci jest?

MATKA
Nic.
Zdenerwowałam się.

SYN
Mierzyłaś cukier?

MATKA
A gdzie ja mam głowę, żeby mierzyć cukier...

SYN
Mamo...

*Syn sięga po glukometr, nakłuwa Matce palec. Na palcu pojawia się kropla krwi.
Syn mierzy poziom cukru.*

SYN
No tak.
Za mało. Dużo za mało.
A tak cię prosiłem.

MATKA
Mierzę jak nie zapomnę.
Miałeś iść.

SYN
Połóż się.
Musisz coś zjeść.
Zaraz coś zrobię.

7.
Wchodzi Ojciec.

MATKA

Sama siedzę.
Nic nie wiem.
Gdzie byłeś tyle czasu?
Piwko z kolegami?

OJCIEC
A co?
Mam teraz czasu a czasu...cegły nie uciekną.

Ojciec obmywa twarz wodą.

MATKA
Jesteś pijany.

OJCIEC
Może trochę...

MATKA
Wytrzyj się. Kapiesz na podłogę.

OJCIEC
Co tak patrzysz?
Co?

MATKA
Wiadomo coś?

OJCIEC
Wiadomo...
Kiedy coś wiadomo?
Podobno ktoś widział jakiegoś chłopaka.
Wieczorem przy cukierni.

MATKA
Musiało być ich więcej.
Chodzą bandami.
Obserwują, czekają na dogodny moment ...zaglądają w okna...

OJCIEC
Nie wiadomo jak było.

MATKA
Wiadomo. Nie żyje.
A policja?

OJCIEC
Co oni tam mogą.
Pytali Wandę czy Rożek miał jakiś wrogów, czy kogoś podejrzewa.
Przesłuchują... zbierają ślady.
Pewnie Michała też wezwą na komisariat.

MATKA
Michała? Dlaczego?

OJCIEC
Przesłuchują wszystkich młodych z całej dzielnicy.
Taka jest procedura.

MATKA
Procedura...

Pukanie do drzwi.

OJCIEC
Proszę.

W drzwiach stoi Wanda. Ma w ręku wiadro, szmaty.

MATKA
Wejź.

Obejmuje Wandę. Przez chwilę stoją mocno objęte.

MATKA
Jak się czujesz?

WANDA
Jakoś...lekarz dał mi tabletki ...
Policja już skończyła.
Muszę posprzątać cukiernię.
Chciałam cię prosić...

MATKA
Pewnie.
Pójdę z tobą.
Poczekaj, wezmę co trzeba.

Matka ubiera się. Sięga po wiadro i szmaty.

OJCIEC
Iść z wami?

MATKA
Nie.
Zostań.

8.
Iza wyciąga z klatki gołębia. Wchodzi Ojciec

OJCIEC
Co pani tu robi?
Kim pani....

IZA
Jestem Iza.

OJCIEC
Iza?
A, to pani.
Proszę go ostrożnie włożyć do klatki.

IZA
Trzymam mocno, nie odleci.
To rzadki i drogi ptak.

OJCIEC
Jeszcze jak.
Zna się pani na gołębiach?

IZA
Dziadek je hodował.
Miał dwa gołębniki.

OJCIEC
Naprawdę?

IZA
Czasami pozwalał mi je karmić.
Ten też jest śliczny.

OJCIEC
Nowy.
Żona nic nie wie...

IZA
Nikommu nie powiem.
Pójdę już.
Michał na mnie czeka.

OJCIEC
Szczęściarz.

*Iza oddaje gołębia Ojcu. Wychodzi. Ojciec wkłada ptaka do klatki, sypie ziarno.
W drzwiach staje Matka z wiadrem w ręce.*

OJCIEC
Co tak długo?

MATKA

Wanda ...nie mogła wejść do cukierni.
Stałyśmy pod drzwiami.
Boże jak ona płakała.

OJCIEC

Poznałem Izę.
Przyszła do niego.

MATKA

Krew zakrzepła wokół głowy i ręki...
Zabrali ciało a on jakby ciągle tam leżał.
Po chwili.
Jaką Izę?

OJCIEC

Dziewczynę Michała.

MATKA

Jaka ona jest?

OJCIEC

Nawet miła.

MATKA

Wiesz, że oni na poważnie?

OJCIEC

I bardzo dobrze.

Matka wykręca szmatę, którą sprzątała cukiernię. Ze szmaty cieknie zabarwiona na czerwono woda.

9.

Syn wciąga do kuchni duży pakunek w szarym kartonie.

MATKA

Co to jest?

SYN

Zgadnij.

MATKA

Skąd mam wiedzieć?

SYN

Zgaduj.

MATKA
Michał...
Nie mam ochoty na żarty.

SYN
Nie domyślasz się?

MATKA
Nie

SYN
Uwaga....Uwaga...Automatyczna.
Syn unosi karton.
Dla ciebie.

MATKA
Dla mnie?

SYN
Koniec z Franią i ręcznym wykręcaniem.

MATKA
Ale...

SYN
Trzeba tylko podłączyć....

MATKA
Frania jest całkiem ...

MATKA
Chyba mogę własnej matce zrobić prezent.

MATKA
Możesz. Pewnie, że możesz.
Ale za co?

SYN
Za pieniądze.
Pierze, gotuje, wiruje...

MATKA
Prasuje?

SYN
Przestań.

MATKA
Masz przecież wydatki? Iza...

SYN
Poradzę sobie.

MATKA
Nawet nie będę umiała jej włączyć.

SYN
Mama...Nauczysz się.

10.
Iza i Michał siadają na tapczanie. Obejmują się. Za ścianą odgłosy zabawy, głośna muzyka.

IZA
Będą nas szukać.

SYN
Tutaj nie przyjdą.

IZA
Ale...

SYN
Bawią się ...Nawet nie zauważą, że nas nie ma.

IZA
Poczekajmy, aż pójdą.

SYN
Nie chcę czekać.
Usiłuje rozpiąć bluzkę Izy.

IZA
Zaraz przyjdą twoi rodzice.

SYN
Jeszcze długo nie wrócą.

IZA
Skąd wiesz?

SYN
Wiem.

Po chwili słyhać odgłos kroków i otwieranego zamka.

SYN
Cholera.

*Iza i Syn w popłochu wybiegają. Iza zawraca i poprawia narzutę.
Wchodzi Matka i Ojciec.*

MATKA
Co tak dudni?

OJCIEC
To się nazywa sprzęt. Duża moc.
Pewnie sprosił kolegów.

MATKA
Ledwie co Rożka pochowali.

OJCIEC
Młody i głupi.

MATKA
Strasznie dudni.

OJCIEC
Pójdę i powiem, żeby ściszył.

MATKA
Nie...

OJCIEC
Pójdę...

MATKA
Niech gra .
Tak rzadko ktoś do niego przychodzi.

OJCIEC
Powiem, żeby chociaż trochę...

MATKA
Zostaw. Jakoś zaśniemy
Rozbierają się. Szykują się do snu.
Wtedy jak... zginął Rożek, wrócił tak późno...

OJCIEC
Zawsze wraca późno.

MATKA
Dobrze, że jemu nic się nie stało.
Cały wieczór się denerwowałam.
A jak już zasnęłam to śniły mi się koszmary.

OJCIEC
Twoje koszmary...

Wiesz gdzie są prawdziwe koszmary?

MATKA

Nie zaczynaj...

OJCIEC

Wiesz?

Rozejrzyj się. Tu... za oknem.

Wszystko rozgrabione. Ruina...

Z mojej fabryki nic nie zostało. Nic.

Nawet złomu już nie ma.

Wszystko wywieźli.

Tylko cegły zostały.

Cegły i gruz.

MATKA

Położ się wreszcie.

OJCIEC

W dawnej narzędziowni znaleźli starego Cebulę.

Po eksmisji mieszkał w ruinach.

Ktoś go podpalił, jak spał.

MATKA

Wiem co się stało z Cebulą.

Śnił mi się....

Krzyczał... trzepotał rękami. Cały w ogniu.

A potem Rożek...jak pakował kokosanki w szarą torebkę i dawał Michałowi.

Uśmiechał się.

Boże...

Po chwili.

Śpisz?

OJCIEC

Śpię.

Mam cegły, mogę spać spokojnie.

11.

Matka i Ojciec sprzątają kartony, butelki.

MATKA

Mógłby sam posprzątać.

Co to za kartony?

OJCIEC

Widać nowy.

MATKA
Co nowy?

OJCIEC
Sprzęt. Głośniki...to wszystko.

MATKA
Pewnie drogie?

OJCIEC
Chce się pokazać. Odkuć.

MATKA
Ale...

OJCIEC
Co ale?
Wziął kredyt.

MATKA
Ale, żeby aż tak się zapożyczyć?
Z czego odda?

OJCIEC
Jakby nie miał z czego, to by nie kupił.
Poszedł do sklepu, wziął kredyt i kupił... tobie pralkę, sobie sprzęt...

MATKA
Będzie musiał spłacać.

OJCIEC
Przecież pracuje...
Co miesiąc po trochu.
Po chwili.

MATKA
Fakt. Ma pracę to go stać.

OJCIEC
No widzisz.
Wszystko wiesz.

MATKA
A jak mu umowy nie przedłużą?

OJCIEC
Przestań krakać.

12.

Matka nakrywa do stołu. Ojciec chodzi niespokojnie.

MATKA

Akurat teraz musiałeś je wypuścić?

OJCIEC

Była pora.

MATKA

Pora...

Zapnij się. Jak ty wyglądasz?

OJCIEC

Już...

Już się zapinam.

Teraz dobrze?

MATKA

Dobrze.

Gdzie ty znowu idziesz?

OJCIEC

Patrzę tylko.

MATKA

Popraw obrus.

Rozlega się pukanie do drzwi.

OJCIEC

Proszę... proszę.

Otwierają się drzwi. Wchodzą Iza i Syn. Przez chwilę trwa niezręczna cisza.

SYN

Moi rodzice.

To jest ...Iza.

IZA

My się już z panem znamy.

OJCIEC

Znamy, znamy...

Iza wręcza Matce mały bukietik kwiatów.

IZA

Proszę, to dla pani.

MATKA
Ale...
Dla mnie?
Kwiaty?
Dziękuję.
Nie pamiętam kiedy ostatni raz dostałam kwiaty.
Proszę siadajcie.

MATKA
Marian.
OJCIEC
Jestem.
MATKA
Mąż akurat dzisiaj wypuścił gołębie...

OJCIEC
Powinny już wrócić.

IZA
Wróć, wróć.
Zawsze wracają.

OJCIEC
Michał słuchaj.
Pani wie, że on nie lubi gołębi?
Nie mówił tego?

SYN
Ptaków nie można trzymać w klatkach.

OJCIEC
Powiedział co wiedział.

MATKA
Przestańcie.
Już podaję.

SYN
Mama świetnie gotuje.

MATKA
Bo zapieszysz.
Najpierw zupa.

OJCIEC
Lecą.
Widzicie lecą.

MATKA

Akurat teraz.

OJCIEC
Chce pani zobaczyć?

IZA
Pewnie.

MATKA
Po to przecież je wypuścił.

OJCIEC
Mam nową gołębicę.

MATKA
Nową?

OJCIEC
Zaraz wracamy.
Michał idziesz z nami.

SYN
No idę...

MATKA
Wszystko wystygnie.

OJCIEC
Minuta i siadamy do stołu.

Matka zostaje sama. Wkłada do wazonu kwiaty, stawia na stole. Uśmiecha się.

13.

Matka i Syn. Słuchać muzykę.

MATKA
Ściszej, bo głowa pęka!

SYN
Wystarczy?

MATKA
Co ty taki radosny?

SYN
Co?
Przedłużyli umowę.

MATKA
Pokaż...pokaż.

SYN
Leży w kadrach.
Tylko odebrać.
Nie cieszysz się?
Mam stałą robotę.

MATKA
Cieszę się.
Przytula go.

SYN
Przestań.

MATKA
Co? Nikt nie widzi.

SYN
Jak cukier?

MATKA
Jest bo był.

SYN
Trzymasz dietę?
Pamiętasz o lekach?

MATKA
Nie masz swoich problemów?

SYN
Coraz mniej.

SYN zaczyna tańczyć z matką w rytm muzyki.

MATKA
Przestań.

SYN
Co? Nikt nie widzi.

Tańczą.

14.
Matka i Ojciec.

MATKA

Tak jakoś dziwnie, mieszkają jak mąż i żona.

OJCIEC

O co ci chodzi?

Wszystko jest jak trzeba.

Dziewczyna, że hej.

MATKA

A ty co ?

OJCIEC

Co?

MATKA

Co ty sobie roisz?

OJCIEC

Ładne wnuki mogą być.

MATKA

Powiedział co wiedział.

Tak bez ślubu?

OJCIEC

Wszystko będzie.

Powoli...

MATKA

Adwokat mi się znalazł.

Dziwię się...

Ja na jej miejscu...

OJCIEC

Taka święta byłaś?

Teraz wszystko jest inaczej.

Najważniejsze, że pracuje...

Że Iza chce z nim być.

Wiesz ile on ma lat?

MATKA

Dobrze wiem.

OJCIEC

No właśnie.

Idę.

Cegły czekają.

Matka zostaje sama. Patrzy na pralkę.

Wyciąga obrus i przykrywa nim pralkę.

Na obrusie stawia wazon.

15.

Matka i Syn.

MATKA

Zostaw to.

SYN

Nie chce się palić.

Są jeszcze jakieś gazety?

MATKA

Na szafie.

Wtedy...

SYN

Co wtedy?

MATKA

Wtedy wieczorem kiedy zabili Rożka...tak długo nie wracałeś...

Wszystko się we mnie trzęsło.

Bałam się...

Bałam się , że coś ci się stało.

SYN

Co mogło mi się stać?

Mamo, nie jestem dzieckiem.

MATKA

Jesteś...

SYN

Przestań.

Teraz będzie się palić.

MATKA

Byłeś z nią.

Wtedy wieczorem.

Byliście razem?

SYN

Tak. Byliśmy w kawiarni.

MATKA

Jedliście coś?

SYN

Ciastko z kremem, lody...

MATKA
Tak myślałam.

SYN
O co ci chodzi?

MATKA
Rękaw...
Rękaw od koszuli ...był lepki.
Cały umazany w kremie.
Wtedy musiałeś zabrudzić.

SYN
Pewnie tak.
Gdzie by indziej?
Gdzie ją masz?

MATKA
Wisi. Wyprana i wyprasowana.
Jak znowu pójdziecie to możesz założyć.
Ładnie w niej wyglądasz.

SYN
Naprawdę?
MATKA
No...

16.
*Do kuchni wbiega Iza. Za nią łąduje na podłodze kuchenka mikrofalowa.
Wchodzi Syn z talerzem, który też rzuca na podłogę..*

SYN
Sama jedz te wióry!

MATKA
Boże co się stało?

Iza trzyma się za głowę. Płacze.

MATKA
Co on ci zrobił?

IZA
Musiałam zostać dłużej w kiosku...
Chciałam zrobić szybko coś do jedzenia...podgrzałam w kuchence...

SYN
Wracaj!
Chodź do pokoju!

OJCIEC
Uspokój się!

MATKA
Co jej zrobiłeś?

SYN
Powiedziałem, do pokoju.

OJCIEC
Michał...

SYN
Odwal się!

MATKA
Uderzyłeś ją?
Jak śmiałeś?!

SYN
Nie wtrącaj się!

OJCIEC
Nie krzycz na matkę!
Odbiło ci?!
Odbiło?!

Milczą przez chwilę.

SYN
Poniosło mnie.
Sam nie wiem...
Poniosło...
Po chwili.
Przepraszam.
Chodź do domu.

Iza stoi pod ścianą bez ruchu. Wyciera twarz.

SYN
No chodź...
Przecież, przeprosilem .

Iza i Syn wychodzą. Zamykają za sobą drzwi.

17.

Matka i Ojciec.

MATKA

Uderzył ją.

OJCIEC

Zapomniał się.

Zapomniał się i tyle.

MATKA

Uderzył!

Jak on mógł?

OJCIEC

Odbiło mu i już.

MATKA

Odbiło?

Tak bez powodu?

We wcześniej mu jakoś mu nie odbijało.

Marian co się dzieje?

Ledwie co zamieszkali razem.

Boję się, że...

OJCIEC

Że co?

MATKA

Nie pamiętasz co wyrabiał w szkole?

Mokrą gąbką uderzył w twarz nauczycielkę.

Ile razy wypuszczał twoje gołębie?

OJCIEC

Był szczeniakiem.

My też się kłócimy.

MATKA

Uderzyłeś mnie kiedyś?

Uderzyłeś?!

Ojciec milczy. Matka idzie do drzwi.

MATKA

Nigdy.

OJCIEC

Będzie dobrze.

Zobaczysz...

MATKA
Dobrze.
Dobrze...
Ślubu nie mają.
Żyją na kocią łapę...

OJCIEC
Pogodzą się.
Będzie ślub, wnuki.
Chłopiec i dziewczynka...
Wesele dla całego podwórka.
Zaprosimy Wandę.
Trzy dni nie będę trzeźwiał.

MATKA
Spróbuj tylko.

OJCIEC
Zobaczysz, że tak będzie.
A teraz odejdź od tych drzwi.

MATKA
Jest cicho.

OJCIEC
Widzisz...
Pogodzili się bez twojego ucha.

MATKA
O co ci chodzi?

OJCIEC
Śledzisz każdy jego krok.
Każde słowo.

MATKA
Ja śledzę...?
Boję się o niego.

OJCIEC
A kto? Ja?.
Cały czas ucho przy drzwiach.
KGB cholera jasna.

18.
Matka rozkłada talerze na stole. Wchodzi Ojciec.

OJCIEC
Jakie to święto ?

MATKA
Zapomniałeś?
Nasz Syn kończy trzydzieści lat.

OJCIEC
Wszystko dla ukochanego Synka.
A co dla mnie?

Wchodzi Iza, potem Michał.

MATKA
Wszystkiego dobrego...

OJCIEC
No stary koniu.

MATKA
Siadajcie...siadajcie.

Pukanie do drzwi.

MATKA
Otwarte.

Wchodzi Wanda trzymając w dłoniach tort. Na torcie małe świece.

MATKA
Proszę.
Czekamy na ciebie.

WANDA
Upiekłam...
Rożka przepis.
Z kremem i migdałami.
No Michał...wszystkiego najlepszego.

MATKA
Poznajcie się.
Wanda Rożek...
Iza...
Dziewczyna Michała.
Kochają się....

OJCIEC
Niedługo żona.

WANDA
Cieszę się. Naprawdę się cieszę.

MATKA
Siadajcie.
Najpierw tort od Wandy, a potem lody bakaliowe...

OJCIEC
Zaraz, zaraz.
Tak bez niczego.
Ja też coś mam.

MATKA
Zostaw tę butelkę. Lody są z alkoholem. .

OJCIEC
Daj spokój.
Urodziny bez toastu ?

MATKA
Jeden kieliszek.
OJCIEC
Kropelka od święta.
No...
Żeby było ci lżej niż nam.
I poproszę o wnuka.
I to szybko...

MATKA
Marian.

OJCIEC
Zdrowie.

MATKA
Uwaga, uwaga.

Matka zapala świece na torcie..

OJCIEC
Prawdziwy tort urodzinowy.

WANDA
Nie wiem jak wyszedł...

MATKA
Na pewno jest pyszny.

OJCIEC
Musisz zdmuchnąć.

MATKA
Na co czekasz?

Michał dmucha.

MATKA
Kroję i nakładam.
Wanda pierwsza. Proszę...
Teraz Iza.

Po chwili.

WANDA
No jak?

SYN
Dobry.

OJCIEC
Niebo w gębie.

MATKA
Wanda słyszysz?

WANDA
A ty nie spróbujesz?

MATKA
Cukier ...

OJCIEC
Nic ci nie będzie..

MATKA
Michał mnie pilnuje i każe trzymać dietę.

SYN
Trochę możesz.

MATKA
Spróbuję.

Matka nakłada mały kawałek. Próbuje.

MATKA
Świetny...

Nagle Matka martwieje, zaczyna się krztusić. Długo kaszle.

WANDA
Boże kochany...
Nie powinna tego jeść.

OJCIEC
Zakrztusiła się.
Zaraz...
Zaraz jej przejdzie.

19.
Matka i Ojciec.

MATKA
Pamiętasz wieczór jak zabili Rożka?

OJCIEC
Co mam nie pamiętać?

MATKA
Michał wrócił tak późno.

OJCIEC
I co z tego?.

MATKA
Miał brudną koszulę.
Rękaw był słodki.

OJCIEC
Kobieto o czym ty ....?

MATKA
Był słodki od kremu .

OJCIEC
I co z tego?
Wyprałaś, wyprasowałaś o czym tu gadać?
Mówił, że był w kawiarni...

MATKA
To był krem kawowy, z drobinami ziaren.
Taki krem robił tylko Rożek.

OJCIEC
Przestań z tym kremem.

MATKA
Taki sam krem był w torcie Wandy!
Taki sam.

20.

Syn siedzi przy stole. Przed nim butelka i szklanka. Wchodzi Iza .

SYN

Gdzie byłaś?

IZA

Znowu piłeś.

SYN

Ile można czekać?!

Gdzie byłaś?!

IZA

W pracy.

SYN

Kłamiesz.

Wiem do której pracujesz.

IZA

Przed samym zamknięciem przywieźli towar...

Co miałam zrobić?

SYN

Nie kłam.

IZA

Nie kłamię.

Pracuję i przynoszę pensję.

Z tego żyjemy.

Twojej jakoś dawno nie widziałam.

SYN

O co ci chodzi?

Co?!

Mało dostałaś?!

Mało ci nakupiłem?!

Syn otwiera drzwi do pokoju. Ciągnie za sobą Izę.

Patrz...Skąd to wszystko?

Skąd?!

Z nieba spadło?

Gdzie byłaś?!

Wiesz, która jest godzina?!

IZA
Zostaw mnie.
Powiedziałam zostaw!

SYN
Szłajesz się nie wiadomo z kim i gdzie?!

IZA
Nie mów tak.

SYN
Co ty sobie kurwa myślisz ?!
Że będę czekał, aż łaskawie wrócisz do domu!

IZA
Nie dotykaj mnie.

Szarpią się. Syn zamierza się na Izę.

IZA
Tylko spróbuj!
Spróbuj!

SYN
Gdzie byłaś suko?!

Iza wybiega.

SYN
Pierdolona szmata.

Wchodzą rodzice.

SYN
No co?
Co?!

Syn szybko wychodzi.

MATKA
Słyszałeś?
Słyszałeś?!

Ojciec milczy.

21.
Ojciec sam. Wchodzi Matka.

OJCIEC
Gdzie byłaś ?

Matka milczy.

OJCIEC
No...

Matka milczy.

OJCIEC
Co się stało?

MATKA
Byłam zobaczyć jak mu idzie w tym markecie .

OJCIEC
I co?

MATKA
Nikt go tam nie zna.
Pytałam wszystkich.
Nigdy tam nie pracował.
Nigdy!

Ojciec milczy.

MATKA
Okłamał nas.
Słyszysz?!

OJCIEC
Wymyślił historyjkę i to wszystko.
Nic więcej.

MATKA
Nic?

OJCIEC
Pomyśl...
Pomyśl tylko jak on się czuje.
No pomyśl?
W tej klitce za ścianą , bez pracy, łupiąc cegły...
Nie widzisz jak się przejmuję, martwi.
„Nie mów mamie, bo skoczy jej cukier...”
Ciągle tak gada.
Wtedy jak przyszli po haracz to było tak samo.
„Tylko nie mów mamie. Dobrze? „
Gadał jak nakręcony.

Co tak patrzysz?
Zanim ich przegonił to ciężko oberwał.
Dobrze, że nie widziałś jego brzucha i pleców.
Tylko dlatego możemy dalej szlifować te cholerne cegły.
Tylko dlatego!

22.

Matka sama. Pukanie do drzwi.

MATKA
Otwarte.

Wchodzi Wanda.

WANDA
To ja.
Nie przeszkadzam?

MATKA
Co ty opowiadasz?
Siadaj.
Zrobię herbatę.

WANDA
Byłam na komendzie.
Ciągłe nic nie wiedzą.
Pytają tylko czy Stefan miał wrogów, jakieś konflikty...zatargi z ludźmi.
Sama powiedz.
szkoda gadać.
Nawet Michała chcieli przesłuchać.
Powiedziałam, że niech ich ręka boska broni.
To jakby Syna chcieli przesłuchać.
Przecież pracował u nas, pomagał nam, jadł, spał...
Tak im powiedziałam.
Ale przynajmniej chłopak będzie miał spokój.
Zamiast łapać jakiś bandytów...oni chcą przesłuchiwać Michała.
Sama powiedz do czego to doszło?

MATKA
Może jesteś głodna?

WANDA
Nie.
Dawno go nie widziałam.
Kiedyś częściej zachodził...
Dobrze, że ma pracę.

MATKA

Zrobię ci coś?

WANDA

Nie.

Nic mi przez gardło nie przechodzi.

Im dalej tym gorzej.

Teresa... ja nie mam już sił.

Nie umiem bez niego żyć.

Nie potrafię.

23.

Matka i Syn.

SYN

Źle było?

Źle?

Synek ma pracę...

Urządza się...

MATKA

Kłamałeś.

Skąd miałeś pieniądze?

SYN

Mam dość. Słyszysz?

Dosyć tych ciągłych pytań.

Gdzie byłem, co robiłem...co jadłem!

MATKA

Dobrze, że tylko ja pytam.

SYN

O czym ty mówisz?

Ty myślisz, że ja te pieniądze?

Matka milczy.

SYN

Myślisz, że co, że go okradłem, że...?

Tak myślisz?

MATKA

Przestań.

Wchodzi Ojciec. Syn szybko wychodzi.

MATKA

Michał...

OJCIEC

Co tak siedzicie po ciemku?

MATKA

Zgaś.

Krzyczał na mnie.

OJCIEC

Bo go pewnie przesłuchiwałaś?

MATKA

Pytałam.

Tylko pytałam.

OJCIEC

O co?

MATKA

Może wiem coś, czego bym nie chciała wiedzieć!

OJCIEC

Co wiesz?

No co?!

MATKA

Skąd miał na to wszystko?

Skąd?

Zarobił?!

OJCIEC

Pożyczył.

MATKA

Pytałeś od kogo?

Bo z banku na pewno nie wziął.

Ojciec milczy.

MATKA

Pytałeś?!

Ojciec milczy.

MATKA

To zapytaj.

Może tobie powie.

24.

W drzwiach stoi Iza w ciemnych okularach i dużą torbę.

W ręce trzyma klucz.

MATKA

Co się stało?

Wyjeżdżasz gdzieś?

IZA

Proszę mu oddać.

Zabrałam tylko swoje rzeczy.

Podaje klucz.

MATKA

Nie rób tego.

To jest dobry chłopak.

Zaczęło mu się układać.

Spotkał ciebie, urządziliście się.

Jeszcze nigdy w życiu tak mu się nie układało jak z tobą.

IZA

Więc dlaczego?

Dlaczego?

Po chwili.

MATKA

Wiem, że...nie jest tak jak powinno być...

Ale to minie.

Iza...

Wiesz jak cię lubimy...

Marian całkiem oszalał.

Wreszcie ktoś rozumie te jego ptaszydła.

Proszę....

Daj mu szansę.

Błagam.

IZA

Dałam mu szansę.

MATKA

Wiem, że zawinił...

Bardzo. Ale zostań.

Proszę.

To się już nie powtórzy.

Błagam na wszystko.

Iza wraca do pokoju.

MATKA
Dziękuję.
Zobaczysz...Wszystko się ułoży.
Musi...

Po chwili Iza wychodzi z kurtką na rękę.

IZA
Zapomniałam.

MATKA
Iza!
Posłuchaj.
Proszę, spójrz na mnie.

Zdejmuje jej okulary. Widać sine oko Izy.

IZA
Już mnie nigdy nie uderzy.
Nigdy.

Iza odchodzi. Matka zostaje sama.

25.

Matka i Ojciec. Głośna muzyka za ścianą.

MATKA
Znowu bębni.
Jest sam, nikt nie przychodził.
Tylko te głośniki mu zostały.
Wszystko sprzedał.
Powinni go przesłuchać.

OJCIEC
Po co ?

MATKA
Nie było śladów włamania...
Rożek znał ...tego komu otworzył.
To jest logiczne.

OJCIEC
Przestań!

MATKA
Nie mogę...

Nie mogę przestać o tym myśleć.

OJCIEC

Nie będę tego słuchał.

Idę.

Mają przyjechać po cegły.

Wychodząc puka w drzwi.

OJCIEC

Michał idziemy.

Trzeba załadować towar.

Wchodzi Syn.

SYN

Już idę.

Mierzyłaś dzisiaj...?

Matka nie odpowiada.

SYN

Mierzyłaś cukier?

Matka nie reaguje. Syn sięga po glukometr.

SYN

Daj ci zmierzę .

Daj rękę.

MATKA

Zostaw.

SYN

Mamo...

MATKA

Powiedziałam zostaw.

Matka odtrąca jego rękę. Siada na wersalce.

MATKA

Idź.

Ojciec czeka.

SYN

Ale...

MATKA

Dam sobie radę.

Syn wychodzi. Matka nakłuwa palec. Przez chwilę patrzy na kroplę krwi na palcu. Potem ją szybko wyciera nie sprawdzając poziomu cukru.

26.

Pukanie do drzwi.

MATKA
Proszę.

Wchodzi Wanda.

WANDA
Ja tylko...

MATKA
Wchodź.

OJCIEC
Stało się coś?

Wanda podaje Ojcu zadrukowaną kartkę papieru .

WANDA
Przyszło z prokuratury.

OJCIEC
Z prokuratury?

WANDA
Umorzyli.

MATKA
Co?

WANDA
Postępowanie ...

OJCIEC
To znaczy, że nie będą już szukać mordercy?

WANDA
Nie.

Matka bierze dokument z ręki Ojca.

MATKA
Jak to?

WANDA
Tak napisali.

Matka czyta druk.

MATKA

Chyba, że pojawią się jakieś nowe dowody...

OJCIEC

Dowody...Jakie dowody?

WANDA

Jakiś świadek....albo dowód rzeczowy.

Tak mówią.

OJCIEC

Co oni tam znajdują.

WANDA

Więc już się nie dowiem kto to zrobił.

Kto i dlaczego.

MATKA

Wanda...

WANDA

Nigdy.

Chodzi teraz taki bez kary...

Wanda idzie do drzwi.

MATKA

Poczekaj...usiądź.

WANDA

Idę.

MATKA

Co będziesz szła do pustego domu...

WANDA

Muszę.

Wanda wychodzi.

MATKA

Zamknęła cukiernię.

Tylko renta jej została.

OJCIEC

Zawsze jest co do garnka włożyć.

MATKA

Daj spokój.
Po chwili.
Wszystkich przesłuchali a Michała nie.
Wiesz dlaczego?

OJCIEC
Umorzyli i koniec.

MATKA
To ona.
Wanda powiedziała, że mają mu dać spokój .
Bo Michał jest jak syn.

OJCIEC
Tak powiedziała?

MATKA
Przecież mówię.

OJCIEC
I dobrze.
Jakby co, to nie będą się go czepiać.

27.
Matka i Ojciec. Za ścianą odgłosy rozbijanego szkła.

MATKA
Słyszysz?

OJCIEC
Głuchy nie jestem.

MATKA
Rozbija butelki...
Zrobi sobie coś.
Idź do niego.
No idź.

Ojciec szarpie za klamkę.

OJCIEC
Michał. Otwórz drzwi!

Za drzwiami dobiega belkotliwy głos Syna.

SYN
Nie.

OJCIEC
Otwórz mówię.

SYN
Sam sobie otwórz.

Ojciec szarpie klamkę.

OJCIEC
Zamknął się.

MATKA
Nie stój tak.

OJCIEC
Zamknął drzwi.
Co mam zrobić?

MATKA
Na miłość boską zrób coś.
Michał...

Wchodzi Syn. Jest pijany, belkocze.

SYN
Skaleczyłem się w rękę.

MATKA
Jak ty wyglądasz?

SYN
Jestem ranny...

MATKA
Małe przecięcie.

OJCIEC
Zdemolował cały pokój.

SYN
Krew mi leci...

MATKA
Podaj bandaż.

OJCIEC
Już .

MATKA

Nie ruszaj się.
O tak.
Jezu...
Jak ty wyglądasz?
Będziesz tu spał.
Kładź się.

SYN
Nie jestem śpiący.

MATKA
Kładź się.

SYN
Nie mogę spać.

MATKA
Powiedziałam.

Matka uklada Syna.

MATKA
O tak.

28.
Matka i Syn.

MATKA
Michał...

Syn milczy.

MATKA
Synku..
Wyrzuć to.
No wyrzuć to wreszcie.

Syn milczy.

MATKA
Choćby to było nie wiem co.
Wykrztuś to na Boga.

Syn milczy.

MATKA
Przecież wiesz.

Nie uciekniesz od tego.

Syn milczy.

MATKA

Wanda...Jest chora.

Prawie przestała wychodzić z domu.

Stale mówi o Rożku.

Ciągle leży.. i tylko otwiera oczy i zamyka.

Otwiera i zamyka.

Któregoś dnia nie otworzy.

Wszystko co miała przestało istnieć.

Wszystko.

Nie ma Rożka.

Nie ma cukierni .

Teraz jest tam...sklep z karmą dla rybek.

Po chwili.

Nie byłeś tam od czasu tej nocy?

Prawda?

Syn nie odpowiada.

MATKA

Nie byłeś ?

SYN

Myślisz, że...

MATKA

Nie byłeś tam od tego czasu!

SYN

Mamo...

To nie jest tak.

To nie jest tak jak myślisz.

MATKA

A jak?!

Jak jest?

SYN

Poszedłem tak tylko...

Zaczęliśmy gadać.

Pomyślałem, że może pożyczę trochę pieniędzy na początek.

Iza powiedziała, że jak będę miał pieniądze i pracę to będziemy razem.

Nie wiedziałem jak mu to powiedzieć.

Już chciałem iść do domu...

MATKA

Nie spałam.

Czekałam na ciebie.

SYN

Rożek był zmęczony i zasnął.

Byłem pewien, że śpi.

Wiedziałem gdzie trzyma pieniądze.

Nagle otworzył oczy ... usiadł na tapczanie.

Patrzył na mnie. Patrzył jak otwierałem puszkę.

Z wyrzutem...

MATKA

Nie...

SYN

Jakby niedowierzał...

Wtedy uderzyłem.

Musiałem...

MATKA

Nie chcę...

SYN

Nie mógł tak na mnie patrzeć.

Słyszysz?

Nie mógł!

Musiałem...

MATKA

Przestań!

SYN

Ciągle patrzył.

MATKA

Nie chcę tego słuchać!

29.

Matka płacze. Wchodzi Ojciec.

OJCIEC

Zmarzłem jak pies.

Co się stało?

MATKA

To on.

OJCIEC

Co on?

MATKA
Powiedział mi.

OJCIEC
Co ci powiedział?

MATKA
Powiedział.

OJCIEC
Powiedział ci ,że...

MATKA
Tak.

OJCIEC
Michał?
On?
Nigdy nie potrafił niczego porządnie zrobić.

MATKA
Chciał pieniędzy.
Rożek zobaczył...
Zobaczył jak podkrađa z puszki.

Ojciec milczy.

MATKA
Co teraz?
Co teraz będzie?

Ojciec milczy.

MATKA
Marian, jak będziemy żyć?
Nasz syn jest mordercą...

Milczą.

MATKA
Tak późno się urodził.
Tak długo na niego czekaliśmy...
Pamiętasz jak po urodzeniu leżał w szpitalu?

Ojciec milczy.

MATKA
Lekarze położyli na nim krzyżyk.
A ja wiedziałam, że będzie żył.
Że będziemy mieli syna.

Wiesz , gdybym wtedy nie zaszła to...

OJCIEC

To co?

MATKA

To bym cię zostawiła.

OJCIEC

Ale zostałeś.

A on przeżył choć miał umrzeć.

MATKA

Wszystko po to, żeby poszedł którejś nocy do Rożka i go zabił.

Po to?!

OJCIEC

Dość.

Słyszysz? Dość.

MATKA

To nasza wina.

OJCIEC

Nie mów tak.

MATKA

Moja ...

OJCIEC

Całe życie chuchałaś i dmuchałaś na niego.

Wszystko dla niego...

Wszystko.

MATKA

Za mało....

Pamiętasz jak pierwszy raz uciekł z lekcji?

A potem ile razy nauczycielka wzywała mnie do szkoły.

Bo ciągle coś z nim było.

Ja musiałam siedzieć w tej cholерnej kuchni.

A ty?

Zamiast pilnować chłopaka...

Jeździłeś, organizowałeś.

Wybory....związki...

Znikałeś na całe tygodnie.

I co z tego masz? Co?

Tylko te cegły.

OJCIEC

Nie mów tak.

MATKA
Nic więcej.

Po chwili.

OJCIEC
Powiedziałem mu kiedyś?
„Nie masz. To idź. Ukradnij.!”
„Zabij!”
Powiedziałem?!

30.

Pukanie do drzwi.

MATKA
Proszę.

W drzwiach stoi Wanda.

MATKA
Wejź.

WANDA
Ja tylko na chwilę....
Nie rób sobie kłopotu.
Jest Michał?

MATKA
Nie.

WANDA
Przywieźli drewno.
Zawsze nam rąbał i wnosił do piwnicy...
Pewnie jest w pracy?

MATKA
Nie.
Nie pracuje.

WANDA
Stało się coś?

MATKA
Nigdy nie pracował...
Okłamał nas.

WANDA
Co ty mówisz?

MATKA
Izy też nie ma.
Odeszła.

WANDA
Mają kłopoty?

MATKA
Tak.
Wanda...

Matka płacze.

WANDA
Boże, co się stało?

MATKA
To on.

WANDA
Co on?

MATKA
Wtedy w cukierni...
To Michał zabił twojego męża.

WANDA
Teresa, co ty mówisz?
Michał?
Przecież...

MATKA
On.
Wybacz...mu.
Proszę.

Wanda stoi oniemiała. Matka ją obejmuje. Płaczą razem.

MATKA
Błagam!
Nie chciał tego...słyszysz?!
Nie chciał!!!

Szlochają coraz mocniej. Wanda wyrywa się.

MATKA
Proszę...
Nie odchodź.
Posłuchaj!

Wybaczysz mu?

WANDA

Ja nie zrobię mu krzywdy.
Ale...

MATKA

Wanda...!

Wanda wybiega.

31.

Ojciec i Syn.

SYN

Nie chciałem....Słyszysz?
Naprawdę tego nie chciałem!
Nie wierzysz mi?

OJCIEC

Wierzę.
Poznałeś Izę...
Chciałeś się jakoś urządzić.
Wszystko co od nas dostałeś, to ta klitka za ścianą.
I szkoła, po której nie ma żadnej pracy.
Byliście w tej kawiarni.
Pomyślałeś pójść do Rożka...
On ma. Chciałeś pożyczyć.
Wyszło źle.
Cholernie źle.
On nie żyje.
I nie da się tego zmienić.
Choćby nie wiem co.
Nikt nie wie, że to ty.
Nikt.
I niech tak zostanie.
Słyszysz?

SYN

Tak.

OJCIEC

Całe życie ciężko harowałem....
Za psi grosz.
Robiłem uczciwie to co umiałem.
Dla ciebie, dla matki...
Teraz wiem, że to było za mało.
Nigdy sobie tego nie daruję.

Nigdy.

SYN
Tato...

OJCIEC
Nie mogę cię stracić.
Rozumiesz?

SYN
Tak.

32.

Matka i Ojciec.

MATKA
Widziałeś jak wygląda?
Zawsze był chudy...ale teraz.

Ojciec milczy

MATKA
Musi...

OJCIEC
Co musi?
Co?!

MATKA
Zabił człowieka.
Dobrego człowieka.
Zniszczył życie jego żonie.
Marian przecież tak nie może być.
On...

OJCIEC
Co on?

MATKA
Musi ponieść karę.

OJCIEC
Karę...Jaką karę?
O czym ty mówisz?
Co?!
Nikt go nawet nie podejrzewa.
Nikt.

Śledztwo umorzyli.
Nic mu nie grozi. Nic.

MATKA
Nic?!
Jesteś ślepy?
Zmarnował wszystko co miał.
Iza odeszła i nic mu nie zostało.
Nic.
Musimy mu pomóc.

OJCIEC
Jak?

MATKA
Odpokutuje i będzie mu lżej.

OJCIEC
Chcesz go posłać do więzienia?
Zniszczyć całe nasze życie?

MATKA
Chcę je ratować.

OJCIEC
Ratować?!
Wiesz, co z nim tam zrobią?
Wiesz?!
Ostatnią szmatę, cwela.
Nie da sobie rady.

MATKA
Zabić dał radę?

OJCIEC
Nie chciał.
To był przypadek.
Dobrze o tym wiesz.

Po chwili.

MATKA
To co robić?
Co?!

OJCIEC
Nic.
Niech zostanie tak jak jest.

MATKA

Tak jak jest...

OJCIEC

Śledztwo umorzone. Sprawca nieznany.

Koniec.

I ani słowa więcej!

Po chwili.

Słyszysz?

MATKA

Słyszę.

Ojciec wychodzi, Matka zostaje sama. Podchodzi do klatki z gołębiami. Patrzy na ptaki.

33.

Wchodzi Matka.

OJCIEC

Co jest?

Matka milczy.

OJCIEC

Stało się coś?

MATKA

Stało.

Przed sklepem...

OJCIEC

Co przed sklepem?

MATKA

Spotkałam Wandę.

OJCIEC

I co?

MATKA

Przeszła obok...

Bez słowa.

Nawet nie spojrzała...

Nie przystanęła.

Nic.

Ojciec milczy.

MATKA

Ona...

Nie wybaczy nam.
Słyszysz?
Nigdy nam tego nie wybaczy.

OJCIEC
Trudno.

MATKA
Trudno?
Jak będziemy żyć?
Przecież będziemy się spotykać na ulicy, w kościele.
Jak ja jej spojrzę w oczy?
Marian...ja tak nie mogę.

OJCIEC
Możesz.

MATKA
Nie potrafię tak.

OJCIEC
Musisz.
Nie pozwolę go zmarnować.

MATKA
Ale...

OJCIEC
Jeszcze słowo...
Jeszcze słowo to ci przyłożę.
Zobaczysz?!
Tak kurwa dostaniesz, że popamiętasz do końca życia!

MATKA
Co?!
Chcesz mnie bić?!
Uderz!
Tylko spróbuj!
Oczy ci wydrapię!

Po chwili Matka opada na krzesło. Ojciec opuszcza głowę.

MATKA
Boże...

34.
Wchodzi Ojciec.

MATKA
Gdzie byłeś tak długo?

OJCIEC
W bibliotece.

MATKA
Gdzie?

OJCIEC
W bibliotece.

Ojciec kładzie kartkę na stole.

MATKA
Co to jest?

OJCIEC
Czytaj...

MATKA
Co tu nabazgrałeś?

OJCIEC
Przepisałem.
Czytaj.

MATKA
„Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu...”

Matka odkłada kartkę na stół. Ojciec sięga po nią.

OJCIEC
Artykuł 148 .
Paragraf pierwszy.
Kto zabija człowieka...podlega karze pozbawienia wolności na czas
nie krótszy...niż...

MATKA
Przestań....

OJCIEC
...Karze 25 lat pozbawienia wolności...
Albo karze dożywotniego więzienia.

MATKA
Przestań!

OJCIEC
Teraz już wiesz.

Tego chcesz?!
Tego?!
Zastanów się.

*Ojciec kładzie kartkę na stole i wychodzi.
Po chwili Matka sięga po kartkę.*

35.

Matka i Syn.

MATKA
Zrobiłam cynaderki
Zjedz.

SYN
Nie.

MATKA
Źle wyglądasz.
Bardzo źle.
Nie spałeś w nocy.

Syn milczy.

MATKA
Też nie mogę spać.
Nie mogę zasnąć.
Michał...
Musisz ...pójść i powiedzieć.

SYN
Mamo...

MATKA
Musisz.

SYN
Przecież oni nie rozumieją....

MATKA
Rozumieją.
Wszyscy wiedzą, że nie jesteś zły.
Jak się przyznasz, to policzą to na twoją korzyść.

SYN
Chcesz, żebym poszedł do więzienia?

MATKA
Synku...
Zrobiłeś straszną rzecz.
Będzie ci lżej.

SYN
Lżej? Mnie?
Co ty wiesz?
Co ty możesz wiedzieć?!
Co?!

Syn wychodzi, trzaska drzwiami.

36.
Matka i Ojciec nadstuchują przy drzwiach.

MATKA
Cisza.

OJCIEC
Jakby go nie było.

MATKA
Nie włącza sprzętu.

OJCIEC
Sprzedał.

MATKA
Codziennie zostawiam mu obiad.
Nawet nie tknie.
Idź do niego.

OJCIEC
Pewnie śpi?

MATKA
Nie.
Jest za cicho.
No idź.
Ojciec idzie pod drzwi. Puka.

OJCIEC
Michał.
Michał jesteś tam?

Ojciec naciska klamkę, uchyla drzwi. Za drzwiami leży Syn.

OJCIEC
Cholera. Pomóż mi!

MATKA
Jezu co mu jest?

OJCIEC
Chyba naćpał się jakiegoś świństwa.

MATKA
Michał synku.
Michał!
Słyszysz mnie?!
Patrz na mnie.
Patrz!
Musi chodzić. Weź go pod ramię.
O tak.
Idziemy!
Chodzimy.
Szybciej.
Jeszcze.
Lewa, prawa....Idziemy.
Michał. Patrz na mnie.
Patrz!

37.
Matka i Ojciec.

OJCIEC
Co ty robisz?

MATKA
Nie widzisz?
Wyprałam jego rzeczy.
Musi mieć wszystko czyste.

OJCIEC
Nie zgadzam się.
Mówiłem ci, że nie pozwolę na to.
Słyszysz co mówię?
Ojciec rozrzuca rzeczy.
Może dostać dożywocie.

MATKA
Nie dostanie.
Nie jest kryminalistą ani zbrodniarzem.

OJCIEC

Nie widzisz gdzie żyjesz?
Nie widzisz?!
Wszyscy...
Wszyscy grabią, kradną, oszukują...
Żadnej kary, żadnego wstydu.
Telewizja kręci te cyniczne mordy i wszystkim pokazuje.

MATKA
Musi być kara i pokuta...
Inaczej nie można żyć.

OJCIEC
Nie ma kary.
Nie ma żadnej kary.
Tak teraz jest.
Można zrobić wszystko...wszystko.

MATKA
Nie można.
Słyszysz nie można.
Myślisz, że mnie jest łatwo?!
Nie pozwolę, żeby się zatracił.
Nie pracuje, pije, ćpa jakieś świństwa.
Wiesz jak to się skończy?
Wiesz?!
Chcesz tego?
Chcesz?!
Wolę go w więzieniu niż w trumnie.

Ojciec milczy.

MATKA
Długo go nie będzie.
Ale...
Wróci jak twoje gołębie.

38.
Matka i Syn.

MATKA
Gotowe.

SYN
Co gotowe?
MATKA
Twoje rzeczy.
Spakowałam wszystko co trzeba.
Resztę ci dadzą.

SYN
Mamo...

MATKA
Michał... Jesteś chory.
Ja jestem chora, ojciec.
Nie możemy tak żyć.

SYN
Chciałem tylko...

MATKA
Wiem co chciałeś.

SYN
Nie mógł tak na mnie patrzeć.
Nie mógł!

Syn zaczyna płakać. Matka go tuli.

SYN
Mamo...
Ja wiem.
Wiem, co zrobiłem.
Wiem...

MATKA
Już ...
Musisz żyć.
Słyszysz?
Dla mnie, dla taty.
Musisz.
Choćby w więzieniu.
Wszystko ci przygotowałam.
Zobacz...
Rzeczy. Bieliznę.
Nic ci nie zabraknie.
Pamiętaj, jesteś naszym synem.
Jedynym dzieckiem...
Długo żyłam nadzieją ,że to nie ty.
Teraz żyję nadzieją, że wrócisz i zaczniesz wszystko jeszcze raz.

SYN
Mamo...

MATKA
Będziemy czekać na ciebie.
Ojciec, ja...
Teraz idź.
Umyj się.

SYN
Ty możesz?

MATKA
Nie widzisz , że nie mogę!
Nie widzisz!
Idź.
Wykąp się.
Założ świeżą bieliznę.
No idź.

Syn wychodzi, zamyka drzwi. Wchodzi Ojciec. Dostrzega spakowaną torbę.

OJCIEC
Gdzie on jest?

MATKA
Pójdzie i powie.

OJCIEC
Słodki Jezu.

MATKA
Nie zapomnij się ogolić.

Syn nie odpowiada.

MATKA
Słyszysz?

Po chwili słychać głos Syna zza drzwi. Od tego momentu wszystkie kwestie Syna dobiegają zza drzwi.

SYN
Nie będę się golił.

MATKA
Musisz porządnie wyglądać.

SYN
Nie muszę.
Nigdzie nie pójdę!

MATKA
Nie?!

SYN
Nie!

MATKA
To ja...
Ja pójdę.
Pójdę i powiem!
Słyszysz?!

SYN
Nie zrobisz tego.

MATKA
Zrobię.
Zobaczysz, że zrobię.

OJCIEC
Oszalałaś?

MATKA
Zostaw.

Matka szybko wychodzi.

SYN
Poszła?

OJCIEC
Poszła.

SYN
Zatrzymaj ją.
Słyszysz?

OJCIEC
Nie.

SYN
Zatrzymaj!

OJCIEC
Ona ma rację.
Wychodź!

SYN
Nie pójdę do więzienia!

OJCIEC
Michał...

Syn nie odpowiada.

OJCIEC

Chodź tu wreszcie.

Syn nie odpowiada.

OJCIEC
Michał!

*Za drzwi dobiega odgłos przewracanego taboretu .
Ojciec naciska klamkę. Drzwi są zamknięte.*

OJCIEC
Wyłaź!

*Syn nie odpowiada.
Wraca Matka.*

MATKA
Nie mogłam.
Nie doszłam nawet do bramy.

OJCIEC
Nie otwiera.
Michał!
Mama wróciła!

MATKA
Jestem, nigdzie nie poszłam.
Nie bój się.
Synku...

Syn nie odpowiada.

MATKA
Jestem tu.

*Syn nie odpowiada.
Matka do Ojca.*

MATKA
Otwórz, na co czekasz?!

Ojciec najpierw gwałtownie szarpie klamkę. Potem uderza w drzwi.

MATKA
Mocniej.

*Kolejne uderzenia i trzask wylamywanych drzwi. Widać nogi wiszącego Syna.
Ojciec usiłuje podtrzymać Syna.*

MATKA

Boże.

OJCIEC
Szybko!
Trzymam go.
Nóż! Szybko!

*Matka biegnie po nóż. Wraca. Wspina się na taboret.
Usiłuje przeciąć pasek.*

OJCIEC
Szybciej!

MATKA
Michał.

OJCIEC
Przetnij!
Przetnij pasek!
Tnij!

Ciało Syna upada na podłogę.

MATKA
Michał!
Jezu Chryste...

39.

Matka i Ojciec.

MATKA
Śpisz?

Ojciec nie odpowiada.

MATKA
Śniło mi się, że wrócił.

Ojciec milczy.

MATKA
Zrobiłam mu cynaderki.
Matka dopiero teraz dostrzega, że Ojciec siedzi ubrany.

MATKA Co ty robisz?

Ojciec milczy.

MATKA
Marian...
Dokąd idziesz?

Ojciec wkłada kurtkę.

MATKA
Jest noc.

Ojciec nie odpowiada. Idzie do drzwi.

MATKA
Marian.

Ojciec nie reaguje. Matka usiłuje go zatrzymać.

MATKA
Zostań...
Nie odchodź.
Błagam!
Zostań!!!

*Matka rozpaczliwie czepia się Ojca. Zaczynają się szamotać.
Ojciec z wszystkich sił usiłuje się wyrwać. Matka nie puszcza. Zmęczeni zastygają na podłodze. Słychać szloch Matki, coraz głośniejszy. Przeszywający.*

OJCIEC Ciii...ciii

KONIEC